

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

охоплюючи собою величезний об'єм інформації. З іншого, доволі простою за інтерфейсом використання. Останній аспект може бути забезпечений завдяки чіткій структурованості, відповідній вдосконаленості, ефективній динамічності.

Технічні нововведення стають продуктом потреби суспільства. А для цього необхідно поглиблення знань, розширення умінь і навичок, розвиток нових педагогічних технологій щодо формування креативного мислення у студентів педагогічного напрямку освіти. Нова ідеологія навчання повинна бути концептуальною за змістом. Концептуально-структурована методологія надання і засвоєння знань є ефективною педагогічною технологією навчання відповідною до вимог сучасності.

Список використаних джерел:

1. Долінська Л.В., Ковальчук В.В. Розвиток професійної компетентності фахівців технічного профілю в системі освітнього середовища коледжу (наукове видання) Одеса ТЕС. 2021. - 222 с. ISBN 978-966-186-191
2. Dolinska L.V., Kovalchuk V.V., Marushchak Y.S. Paradigm shift in education and upbringing: the influence of modern educational philosophy // Technium Education and Humanities Vol. 9, pp.1-8 (2024)
3. Долінська Л.В., Ковальчук В.В. Математичне моделювання у гуманітарних дослідженнях: компетентність фахівців у закладах фахової передвищої освіти // Збірник наукових праць фізико-математичного факультету ДДПУ. — Слов'янськ : ДДПУ, 2021. — Вип. № 11 с. 173-178
4. Долінська Л.В., Ковальчук В.В. Результати експерименту: професійна компетентність фахівців у закладах освіти // Збірник наукових праць «Медико-психологічні та інформаційні аспекти реабілітації та абілітації людини». К.: КВЦ, 2020. – 344 ISBN: 978-617- 697-133-7 с. 72-76
5. Wiener N. Cybernetics, or control and communication in the animal and the machine. N.Y.: John Wiley&Sons Inc., Paris: Haermann et Cie, 1958. – 215 p.
6. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «СЛОВО», 2009. – 239 с.

КОЙЧЕВА Тетяна Іванівна

КРЕАТИВНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Актуальність дослідження креативності, як чинника професійного становлення педагога в умовах інноватизації освітнього простору зумовлена тим, що сучасний педагог має швидко адаптуватись до видозмін освітньої практики. Невпинна інноватизація освітнього простору забезпечується професійною мобільністю вчителя, його педагогічною креативністю,

прагненням до інновацій, здатністю до пошуків «нового та невідомого», емоційною стійкістю, здатністю протистояти стереотипам у професійно-педагогічній діяльності.

Інноваційну діяльність можна репрезентувати як систему цілеспрямованого, керованого вироблення і внесення змін, нововведень в окремі аспекти чи сфери суспільного життя, що охоплює пізнання, проєктування, впровадження та моніторинг новацій на різних рівнях творення.

Одним із генезоутворювальних принципів інноваційної освіти, як вважає І. Бех, є принцип діяльності, до складу якого, зокрема входить творчість, що передбачає максимальну орієнтацію освітньої системи на розвиток творчості дитини, одним із показників якої, на думку вченого, слід вважати розвиток здібностей, які визначають успішність виконання певної діяльності [1].

На думку Н. Скакун, креативність можна розтлумачити як інтегративне утворення, що має складну структуру і виявляється в інноваційних перетвореннях у всіх сферах життя людини. У створеній ними теоретичній моделі креативності вони виділяють такі структурні компоненти, як мотиваційний, емоційний, інтелектуальний, естетичний, екзистенціальний, комунікативний, продуктивний і компетентнісний, які забезпечують продуктивність, новизну та готовність до творчих перетворень [4].

Креативність маркує прагнення до творчої самореалізації, задоволення від процесу творчості, позитивні емоції, що виникають при створенні оригінального продукту стають мотивами, що спонукають до творчої діяльності. Особливого значення ці процеси набувають при виконанні педагогічної діяльності, яка безперечно є творчою, оскільки пов'язана з розвитком дитини. Педагог постійно має справу з нестандартними ситуаціями, з необхідністю реагувати на їх зміни і приймати оперативне рішення щодо їх розв'язання. Таким чином, креативність являє собою складне, багатовимірне утворення, що виявляється в різних сферах особистості і забезпечує успішність творчої діяльності людини.

На думку А. Маслоу, креативність – це творча спрямованість, яка від народження властива усім, але вона втрачається більшістю під впливом сформованої системи виховання, освіти та соціальної практики [2].

Дефінітивно-термінологічне розуміння креативності з часом виформувалось такими інтерпретаціями: здатність виявляти нові способи вирішення проблемних завдань; здатність отримувати цінні ідеї нестандартними способами; уміння долати стереотипи на кінцевому етапі синтезу мислення; здатність пізнавати й дивуватися новому; потреба у дослідницькій діяльності; творчий акт мислення.

Виокремлюють такі особистісні характеристики, які притаманні більшості креативних людей: відхилення від шаблону в поведінці, ініціативність, оригінальність, упертість, самовідданість, неабияка енергійність, винахідливість, прямота суджень, спритність, незалежність, внутрішня зрілість, критичність, скептицизм, мужність, упевненість в умовах невизначеності та

хаосу, схильність до алегоричності, метафоричності, двозначності, підкреслювання свого «Я», висока самооцінка, гордість.

Інноваційність як ознаку креативності вперше репрезентовано на Florida Creativity Conference XVI (University of South Florida, м. Сарасота, США) доктором Чааба Освата, який у своєму майстер-класі, присвяченому використанню креативних технік для вирішення проблем через методологію Lego Serious Play, відстоював думку про те, як можна активувати інноваційне мислення через руки [3]. Ураховуючи те, що інноваційність означає нововведення (англ.), а креативність, у всіх трактуваннях дослідників, суголосно репрезентує думку про здатність по-новому вирішувати проблеми/об'єднувати наявні елементи/поєднувати педагогічні прийоми, форми й методи тощо, то це пояснює залежність інноваційної діяльності від процесу креативного мислення [4].

На думку В. Фріцюк, останніми роками зросла кількість досліджень, що вивчають проблему креативності з урахуванням комплексного підходу, який охоплює різні наукові галузі. Ця парадигма базується на триєдності креативного процесу, результату та особистості, розглянутих у філософському (креасофія), психологічному (креалогія), педагогічному (креагогіка) аспектах, а також в акмеології. Такий підхід дозволяє глибше усвідомити сутність креативної освіти. Об'єднання цих наук створює основу для розвитку креативної психопедагогіки, яка базується на взаємодії особистісної, процесуальної та результативної стратегій. Креасофія акцентує увагу на особистості творця, синергетичному процесі, а також на результаті, що проявляється у створенні об'єктивного чи суб'єктивного продукту. Водночас, наголошує В. Фрицюк, креалогія виділяє три ключові категорії: креативність як особистісне явище, процес створення, заснований на свідомих і несвідомих механізмах розвитку, та креативний результат діяльності. Креагогіка, у свою чергу, спрямована на формування індивідуальності як особистісної категорії у процесі співтворчості, використовуючи інноваційно-навчальне перетворення. Акмеологія розглядає такі категорії, як творча індивідуальність, яка досягає вершини творчого розвитку, процеси саморозвитку й самовдосконалення, а також креативний досвід як результат самоактуалізації [5].

Спираючись на вищезазначене можемо зробити висновок про те, що креативність відіграє вирішальну роль у професійному становленні сучасного вчителя в умовах інноваційного освітнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. К.: Либідь, 2003. 280 с.
2. Маслоу А. Мотивація та особистість. Переклад: Д. Райгородський. *Психологія особистості*. 1999. Т. 1. С. 391–416.

3. Сєдашова О. Креативність як спосіб мислення успішних. Інсайти з Florida Creativity Conference XVI. URL: <https://eba.com.ua/article/kreatyvnist-yak-sposib-myslennya-uspishnyh-insajty-z-florida-creativity-conference>.

4. Скакун Н. С. 7 ключів креативності: вектори освітньої діяльності вчителя біології. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 12. 2019. С.42-46.

5. Фрицюк В. Ознаки креативності майбутнього педагога як особистісної категорії. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 74, 2025. 176-186.

КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Глобальний крок у розвитку сучасного суспільства, що стався в результаті технічного прогресу, ставить перед системою освіти нові завдання при формуванні конкурентоспроможності спеціаліста у будь-якій галузі. При цьому основною задачею є розробка та організація нестандартних підходів до вирішення виникають у процесі професійної життєдіяльності завдань і ситуацій. Одна з областей людського розуму, в яку ще не вторглися комп'ютери, є творче (креативне) мислення. Психологи ніяк не можуть підійти до єдиного визначення терміна креативності. Однак багато хто з них розуміють під творчою здатністю бачити речі в новому і незвичайному світі і шукати унікальні рішення проблеми.

Креативність є повною протилежністю шаблонного мислення (обмеженість вибору при пошуку можливих рішень і тенденцій однаково підходити до різних проблем). Вона веде в сторону від банальних ідей і нудного, приватного погляду на речі і дає оригінальні рішення. Креативність робить процес мислення захоплюючим і допомагає знайти нові рішення старих проблем. У сучасній психології мислення розуміється і досліджується як складно структурована психічна діяльність, не представлена повністю в усвідомленні, що має багатообразні відносини з чуттєвими процесами, образами і практичними діями, з реченням і минулим досвідом.

В історичному плані особливості творчого мислення як продуктивного процесу найбільш повно були вивчені гештальтпсихологами. До числа таких особливостей відноситься виникнення в мисленні нової якості, незвідного до якості елементів, уявлення цієї нової якості (В.Келер, М. Вертгеймер). Гештальтисти визначили суть мислення у відкритті нового, виходячи з цього, тільки певний, саме продуктивний процес мислення і може привести до виникнення нового продукту. Тому проблема продуктивності ставилася як необхідність дослідження механізмів, що забезпечують виникнення нового

КЕРНАС Андрій В'ячеславович Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей у студентської молоді	192
КИРИЄНКО Олена Олександрівна Розвиток креативності у майбутніх учителів біології як одна з умов успішного формування їх професійної компетентності	194
КІРДАН Олена Анатоліївна Наукові підходи до визначення сутності та змісту креативності майбутніх викладачів	198
КНЯЖЕВА Ірина Анатоліївна Актуальні тенденції формування змісту педагогічних освітніх компонентів у ЗВО	201
КОВАЛЬОВА Тетяна Михайлівна Розвиток креативності як складової підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	204
КОВАЛЬЧУК Володимир Володимирович, ДОЛИНСЬКА Людмила Василівна Концептуальний підхід для формування креативності студентів у педагогічному університеті	209
КОЙЧЕВА Тетяна Іванівна Креативність учителя як запорука його професійного становлення в умовах інноваційного освітнього середовища	218
КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна Формування креативності у здобувачів вищої освіти	221
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Вплив інноваційних технологій на розвиток творчих здібностей учнів початкових класів	223
KOLESNICHENKO Olena Innovation Potential Of A Higher Education Teacher	226
КОЛІСНІЧЕНКО Наталя Миколаївна Креативність та соціальні інновації як ключовий елемент ефективного публічного управління	228
КОЛЬЧАК Валентина Андріївна, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Використання технологій креативного мислення у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту	234
КОН Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення молодших школярів засобами додатків GOOGLE	236
KONDRATIEVA Iryna Theories Of Creativity	238
КОНСТАНТИНОВ Дмитро Сергійович Креативне мислення тренера-викладача як інструмент формування психологічної стійкості та саморегуляції у дітей молодшого шкільного віку	241
КОСТЕНЮК Наталя Іванівна Формування креативності персоналу як джерела інноваційного потенціалу організації	244
КОФІЖИУ Ганна Олексіївна Розвиток креативності в учнів старшої школи на уроках зарубіжної літератури	247
КОХАНСЬКА Світлана Володимирівна Розвиток креативного мислення на заняттях з музично-теоретичних дисциплін у майбутніх педагогів	250